

Slovenski hmeljar

Prvi strokovni list za hmeljarstvo * Glasilo Hmeljarske zadruga, z o. j. * List izhaja redno vsak drugi petek * Naročnina letno 20 din, za inozemstvo 40 din, posamezna številka stane 2 din * Uredništvo in uprava: Celje, Vodnikova ulica 2. — Telefon št. 196

Leto XI.

Celje, 31. maja 1940

Štev. 11

Kalij in hmelj

Znano je, da so predvsem dušičnata umetna gnojila tista, ki jih hmeljarji najraje privoščijo hmelju. Dušičnata gnojila povzročajo namreč bujno rast, ki jo vsak lahko opazi in zato pač smatra, da so prav ta najbolj učinkovita. In učinkovita so res, toda vprašanje je, če so tudi vedno koristna in če je učinek tak, kakor si ga želimo. Izdatno enostransko gnojenje z dušikom namreč povzroča tvorbo redkih in debelih kobul s kaj slabo aromo. Vendar pa ta škodljivi učinek lahko preprečimo, če nudimo hmelju poleg dušičnatega tudi dovolj kalijevega gnojila. Sicer pa ista količina dušika, v isti obliki in v nekaterih letih sploh ne vpliva na kakovost in količino hmelja, medtem ko v drugih škoduje, a to zavisi o količini vlage v zemlji; seveda pa so različne sorte za te okolnosti različno občutljive, kar dokazujejo zlasti tozadevna raziskavanja angleškega strokovnjaka Lyer-ja v zadnji dobi, dočim je Doerell že prej dognal odločilen vpliv kalija in fosforja na obseg in kakovost smole v hmelju.

Če hočemo torej pridelati obilo in dobrega hmelja, ne smemo nikdar gnojiti enostransko samo z dušikom, kar se zlasti v letih dobre konjunktura rado dogaja. Najboljše uspehe tako glede kakovosti kakor tudi obilice pridelka dosežemo vedno le s polnim gnojenjem, to se pravi, da nudimo hmelju poleg dušičnatega v dovolj izdatni meri tudi fosforjevega in kalijevega gnojila. O pomenu fosforjevega gnojila smo pisali zadnjič, danes pa se pomenimo zopet nekoliko o pomenu in važnosti kalijevega gnojenja.

Kalij vpliva na kakovost in množino pridelka.

Glede kakovosti vpliva kalij na finost kobulnih lističev in vretenc ter na obilost lupulina in na aromo, pa tudi na grenkost in barvo. Če gnojimo samo z dušikom, so kobule velike in grobe, vre-

tence debelo, malo razčlenjeno in roboato, kobule imajo le redke lističe in vsebujejo tudi malo lupulina. Če pa gnojimo hmelju dovolj tudi s kalijem, preprečimo enostranski učinek dušika in dobimo fine, ne prevelike kobule s tankimi, gosto razčlenjenimi vretenci ter številnimi finimi lističi in obilo lupulina; hmelj ima obilo grenčic in kobule res pravo zeleno barvo. Če ne gnojimo dovolj izdatno tudi s kalijem, torej res dobrega hmelja sploh ne moremo pridelati.

Hmelj pa ne rabi kalija samo za tvorbo svoje rastlinske substance, temveč kalij pomaga tudi rastlini varčevati z vodo. Rastline, katerim je dovolj gnojeno s kalijem, imajo namreč v povprečnem prerezu stebela mnogo manjše vodne kanale, ožilje, kakor one, ki so dobile premalo kalija; zato pa prve tudi rabijo dosti manj vode ter mnogo lažje prenašajo sušo. Morda bo to zelo važno prav letos, ko smo imeli čez zimo in vse doslej obilo padavin ter bi zato moglo slediti suho poletje, kakor se to rado dogaja.

Kalij ima tudi to sposobnost, da napravi rastline bolj odporne proti raznim boleznim in škodljivcem. Znano je namreč, da enostransko gnojenje z dušikom povzroča izredno občutljivost hmelja za peronosporo, to pa zaradi tega, ker povzroči dušik rahlo in gobasto tkivo v rastlini, ki je zelo občutljivo in prav nič zavarovano pred škodljivci. Kalij pa prav obratno povzroča močno in odporno tkivo, v katerega klice bolezni ne prodro tako lahko. Zato pa je izdatno gnojenje hmelja s kalijem nujno potrebno tudi zaradi tega, da ne podleže tako lahko peronospori in drugim škodljivcem.

Kalij pa v izdatni meri tudi poveča pridelek hmelja. Kakor so ponovni tozadevni poskusi dokazali, dobimo v hmeljišču, ki smo ga izdatno pognojili s kalijem, do 30 % večji pridelek kakor pa v hmeljišču, ki ni bilo dovolj gnojeno s kalijevimi gnojili.

Kako pa naj gnojimo s kalijem?

Nekaj kalija damo hmelju že s hlevskim gnojem ali kompostom. Temelj pravilnega gnojenja je vedno hlevski gnoj, s katerim dodajamo zemlji hranila in življenje v obliki bakterij ter obenem izboljšujemo tudi fizikalna svojstva tal. Ker pa nam hlevskega gnoja navadno primanjkuje, se moramo za dodatno gnojenje posluževati še umetnih gnojil in to tudi kalijevih.

Izmed različnih kalijevih umetnih gnojil se je prvotno uporabljal v hmeljarstvu najbolj kajnit, ki pa vsebuje še mnogo kuhinjske soli in s tem klora. Zato je kajnit kmalu izpodrinila 40 % kalijeva sol, ki je sicer že bolj čista, a vendar še vedno vsebuje nekaj klora. Pri mnogih rastlinah, zlasti pri jagodičastem sadju in pri aromatičnih, kakor n. pr. hmelj in tobak, pa ta klor nepovoljno deluje na aromo. Zato se za kalijevo gnojenje takim rastlinam dandanes tudi kalijeva sol ne uporablja več, marveč le kalijev sulfat, ki je odlično kalijevo gnojilo in ne vsebuje prav nič klora ter zato ne vpliva nepovoljno na aromo teh rastlin. Do letos kalijevoga sulfata pri nas ni bilo dobiti in smo zato morali priporočati kalijevo sol, kajti nekaj je še vedno bolje kot nič. Letos pa se tudi pri nas že dobi kalijev sulfat in zato ponovno opozarjamo hmeljarje, da ne gnoje hmelju več s kalijevo soljo, temveč le s kalijevim sulfatom.

Tako je torej! Dajmo hmelju poleg dušika in fosforja tudi kalija, da bo ostal zdrav, lažje prenesel morebitno sušo in da bomo dobili obilne in glede kakovosti res čim boljše pridelke.

K

Iz naše statistike 1939-40

Po statističnih podatkih Banovinske hmeljske komisije je v letu 1939 znašal pridelek hmelja v naši banovini skupno 19.050 stotov. Ves pridelek je bil razprodan v sezoni 1939/40.

Komisija za kontrolo in oznamovanje hmelja je oznamkovala pod znamko »Južnoštajersko-Savinjska dolina« 471 do in 5282 bal nad 170 kg, 399 balotov do in 155 nad 170 kg, 445 kock do in 320 nad 170 kg ter 14 zabojev do in 57 nad 170 kg čiste teže, skupno torej 7143 tovorkov v skupni kosmati teži 15.859,63 stotov, pod znamko »Dravska banovina« pa 56 bal do in 971 nad 170 kg ter 265 kock do 170 kg čiste teže, skupno torej 1292 tovorkov v skupni kosmati teži 2610,36 stotov i mešanega hmelja iz obeh področij pod oznako »Hmelj« 49 bal nad in 2 do 170 kg, 50 balotov do

170 kg, 122 kock do in 40 zabojev nad 170 kg čiste teže, skupno torej 263 tovorkov v kosmati teži 453 stotov. Skupno je bilo torej oznamkovano 529 bal do in 6302 nad 170 kg, 449 balotov do in 155 nad 170 kg, 832 kock do in 320 nad 170 kg ter 14 zabojev do in 97 nad 170 kg čiste teže, to je skupno 8698 tovorkov (6831 bal, 604 balote, 1152 kock in 111 zabojev) v skupni kosmati teži 18.923 stotov.

Poleg slovenskih je bilo 7245 tovorkov označenih še z angleškimi, 1087 z nemškimi in 364 s francoskimi napisi.

Povprečna teža enega oznamkovanega tovorka je znašala 217,60 kg.

Skupno je bilo letnika 1939 oznamkovanega 8698 tovorkov v kosmati teži 18.923 stotov, oziroma po odbitku embalaže v čisti teži 18.071 stotov, to je 90 % celokupnega pridelka, in sicer 77,75 % pod znamko »Južnoštajersko-Savinjska dolina«, 7,75 % pod znamko »Dravska banovina« in 4,50 % mešanega hmelja iz obeh področij. Od znamkovane količine odpade 89 % na znamko »Južnoštajersko-Savinjska dolina«, 7 % na »Dravska banovina« in 4 % na mešani hmelj iz obeh področij.

Kontrolnih potrdil ali overilnic je izstavila Komisija za kontrolo in oznamovanje hmelja za znamko »Južnoštajersko-Savinjska dolina« 3828 za 7091 tovorkov (za 52 ne), za znamko »Dravska banovina« 809 za 1292 tovorkov in za označbo »Hmelj« 31 za 263 tovorkov, skupno torej 4668 za 8646 tovorkov, dočim se za sicer oznamkovanih 52 tovorkov overilnice niso zahtevale. Največ overilnic, to je 4059, je bilo izdanih za posamezne tovorke, 22 za 2, 10 za 3, 42 za 4, 346 za 5, 4 za 6, 10 za 7, 7 za 8, 2 za 9, 42 za 10, 3 za 12, 1 za 13, 7 za 14, 50 za 15, 1 za 16, 2 za 17 in 60 za 18 tovorkov skupno.

Poverjeniki v občinah so izdali skupno 7106 poverilnic in plombirali 46.032 bal v približni teži 18.370 stotov, in sicer 6150 poverilnic za 38.641 bal v približni teži 15.660 stotov, torej 89 % znamke »Južnoštajersko-Savinjska dolina« ter 956 poverilnic za 7391 bal v približni teži 2710 stotov, torej 11 % znamke »Dravska banovina«. Ker je bilo oznamkovanih skupno le 18.370 stotov, je ostalo torej neoznamkovanih 680 stotov, to je 2,80 %, ker je oznamovanje fakultativno; seveda pa je to le približno, ker poverjeniki hmelja ne tehtajo, temveč le precenijo težo.

Kakor je iz navedenega razvidno, je bilo lani oznamkovanega 90 % celokupnega pridelka našega hmelja, čeprav je bilo oznamovanje slej ko prej neobvezno. Iz te okolnosti jasno sledi, da ne more biti nobenih pomislekov več in da je treba

čim prej uvesti obvezno znamkovanje vsega našega hmelja; samo na ta način bodo namreč odpadle razne zlorabe, ki se še vedno vršijo z izvorom našega hmelja prav zaradi tega, ker znamkovanje ni obvezno. Pa tudi izredne razmere, v katerih dandanes živimo, nas odločno silijo k temu, da vpeljemo končno tudi pri nas obvezno znamkovanje hmelja. Izredne prilike, ki se nudi, ne kaže zamuditi, ker se le redkokdaj zopet povrne.

Razno

V Romuniji so cene piva maksimirali in določili kot najvišjo dopustno ceno za pivo v sodčkih na 21,50 lejev za liter, za pivo v steklenicah pa na 17 lejev za 650 ccm, 14,20 lejev za 550 ccm, 12,80 lejev za 450 ccm in 9 lejev za 300 ccm, to je 3,40 din za liter odn. 4,30 din, 2,85 din, 2,56 din in 1,80 din za steklenico. Oblast je bila prisiljena določiti najvišjo dopustno ceno, ker so se cene pivu vedno bolj dvigale. Zaradi ugodne gospodarske konjunkturo, povečanega števila vojaštva in zelo slabe vinske letine v prošlem letu se je namreč konsum piva začel s tako naglico dvigati, da pivovarne niso utegnile več navariti sproti zadosti piva, ki ga je zato začelo primanjkovati in so se zaradi tega pričele cene dvigati. Bo menda to edinstveni primer, da so se cene pričele zaradi pomanjkanja te peneče pijače tako dvigati, da jih je bilo treba maksimirati.

V Holandiji ali na Nizozemskem se produkcija piva stalno dviga in se je v letu 1939 zopet dvignila za 9 %. Doma so popili v tem letu 1,400.000 hl, to je povprečno 16 litrov na osebo, dočim v prejšnjem letu skupno le 1,290.000 hl ali 14,8 litrov na osebo.

Objave

Bakreno apno, Nosperal ali »Ob 21«, ki se je zadnji čas precej podražilo, dobe zadrugi v skladišču Hmeljarske zadruge v Žalcu še po stari ceni, dokler bo sedanja zaloga trajala. Ker je zaloga že pičila, naj si ga preskrbi vsak čimprej.

Mešano umetno gnojilo KAS za polno spomladansko gnojenje hmelja, posebej za hmelj pripravljena mešanica kalijevega sulfata z amonsulfatom in superfosfatom, je že prispelo in ga vsi, ki so ga naročili pri Hmeljarski zadrugi, lahko že dobe. V ta namen naj se oglasijo v zadrugi pisarni v Celju, kjer dobe potrebno nakaznico, da potem gnojilo na skladišču v Celju prevzamejo. Ker v skladišču primanjkuje prostora, naj pride vsak po naročeno gnojilo čimprej, tembolj, ker je tudi za gnojenje že zadnji čas. Nekaj stotov tega prvovrstnega gnojila pa je še na razpolago in ga lahko dobé tudi tisti, ki ga niso prej naročili.

Po vreče naj pridejo vsi, ki so dobavili svoj hmelj Hmeljarski zadrugi v lastnih vrečah, čimprej, najpozneje pa do konca tekočega meseca. Vreče se dobe v zadrugi na skladišču v Žalcu, vendar se izdajajo samo ob torkih in petkih. Brez obračunskega listka se vreče ne izdajajo.

Hmeljarska poročila

Savinjska dolina: Pri bolj toplem in lepem vremenu rastlina sedaj dobro napreduje. Bolhači izginjajo, pač pa zaradi soparnega vremena preti nevarnost peronospore in so zato hmeljarji že pričeli z zaščitnim škropljenjem.

Vojvodina: Stanje nasadov je v glavnem dobro, vendar je rastlina močno zaostala v razvoju. Nevarnost peronospore postaja vedno večja, v nekaterih nasadih pa so tudi bolhači povzročili precej škode.

Nemčija: Pri razmeroma ugodnem vremenu so spomladanska dela v hmeljskih nasadih v glavnem končana ter deloma tudi že nategnjena žica in se sedaj napeljujejo mladi poganjki. Rastlina je zdrava, le bolhači jo v nekaterih nasadih precej zdelujejo, drugih boleznih in škodljivcev pa zaenkrat ni opaziti. V hmeljiščih, kjer se napeljuje hmelj le na kratke opore, da zaradi tozadevne naredbe ne bo dal nobenega pridelka, se sadijo razni medsadeži, zlasti pesa in repa. — Na tržišču slej ko prej prevladuje zelo mirna tendenca in do večjih zaključkov skoro ne pride več. Cene so ostale sicer nespremenjene, vendar so le nominalne in lanski pridelek notira 2,70 do 4,80 RM, to je po našem klirinškem tečaju 40—72 din za kilogram.

Češkomoravska: Vkljub pretežno deževnemu in hladnemu vremenu je obrezovanje splošno končano, izvzemši le nekatere popolnoma zamočvirjene nasade in se sedaj splošno nateguje žica. Rastlina je odgnala ter ima v najboljših nasadih že nad pol metra dolge poganjke, ki se sedaj napeljujejo. Bolhači so se ponekod pojavili v prav znatni meri in povzročajo občutno škodo. Rastlina je močno zaostala v razvoju in nujno potrebuje bolj lepo in toplo vreme. — Tržišče je mirno, skoro popolnoma brez vsakega zanimanja in povpraševanja. Hmelj se baše in preparira ter čaka kupca, kajti potreba domačih pivovaren je v glavnem krita, izvoz pa v sedanjih razmerah ni mogoč. Nominalno so cene ostale nespremenjene in lanski pridelek notira 20—30 K, to je po našem klirinškem tečaju 30—45 din za kg, vendar kupčije ni nobene.

Splošno: Iz ostalih okolišev so zaenkrat vsa poročila izostala.

Za dobro voljo

Razumljivo.

Miha: »Ti moraš biti pa zelo žejen!«
Janez: »Jaz? Ne! Nikoli nisem žejen.«
Miha: »Nu, saj vendar ves dan piješ!«
Janez: »Zato tudi nisem nikoli žejen!«

Ubogljiv učenec.

Kovač daje svojemu novemu učencu prve nauke:
»Zdaj pazi, Tonček! Najprej bom podkev razžaril in jo položil na nakovalo. Kadar pokimam z glavo, udari s kladivom po njej!«

Tonček je storil dobesedno vse, kakor mu je bilo naročeno.

Pa je letel iz službe, ko se je kovač prebudil iz omedlevice.

Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani

sprejema
vse vrste zavarovanj proti po-
žaru: poslopja, vse premičnine,
hmelj, zvonove, steklo, nezgo-
de, vlom, jamstvo, avto-kasko,
življenjska zavarovanja v vseh
kombinacijah in posmrtnska
zavarovanja »Karitas«.
Zastopniki v vsaki župniji.

Podružnica: Celje, Vodnikova ulica 2

Hranilnica Dravske banovine Celje — Ljubljana — Maribor

Čupilarno varen zavod.
Obrestovanje najugodnejše.

**Za vloge in obresti jamči Dravska banovina
z vsem premoženjem in vso davčno močjo.**

Izročajte denar

v zaupanja vredne domače denarne za-
vode, da se omogoči z oživitvijo denar-
nega obtoka delavoljnim našim ljudem
zopet delo in kruh.

CELJSKA MESTNA HRANILNICA

(v lastni palači pri kolodvoru)

Vas vabi, da ji zaupate tudi Vi svoje
prihranke, ker Vam nudi zanje s svojim
premoženjem popolno varnost. Mesto Celje
jo je ustanovilo že pred 72 leti in tudi še
samo jamči zanjo z vsem svojim imetjem
in z vso svojo davčno močjo.

Denarju, ki ga vložite, je vsakočasna,
nemudna izplačljivost strogo zajamčena.

Sprejema
hranilne vloge in
jih obrestuje
najbolje. Denar
je pri njej naložen
popolnoma varno.
Za hranilne vloge
jamči poleg rez-
erv in hiš nad
4000 članov - po-
sestnikov
z vsem svojim
premoženjem

Ljudska posojilnica v Celju

registrovana zadruga z neomejeno zavezo
v novi, lastni palači na voglu
Kralja Petra ceste in Vodnikove ulice

HMELJARSKA ZADRUGA z o. j.

Skladišče Žalec

nudi svojim članom po najugodnejših cenah pri-
snano prvovrstne Holderjeve škropilnice vseh
vrst, traktorje za oranje in okopavanje, rasna
sredstva za satiranje bolezni in škodljivcev itd.